

**VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

**AUDITO ATASKAITA
LĖŠŲ, PANAUDOTŲ VILNIAUS GATVIŲ APŠVIETIMO ELEKTROS TINKLAMS
MODERNIZUOTI, VERTINIMAS**

2020-10-07 Nr. R-05-8

Su audito ataskaita galima susipažinti
Vilniaus miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos
interneto puslapyje adresu www.vilniuskontrolė.lt

TURINYS

SANTRAUKA	3
IŽANGA	5
AUDITO REZULTATAI	8
1. Pakoreguoti modernizavimo projekto įgyvendinimo eigos planai	8
2. Apšvietimo tinklui modernizuoti panaudotos lėšos, projekto eigoje atlikti modernizavimo darbai	9
2.1. iki 2020 metų naudojamoje buhalterinės apskaitos programoje nebuvo galimybės skirti išlaidų pagal „modernizavimo“ požymį	10
3. Dėl įkainių darbams taikymo	11
3.1. Apmokant už atliktus kito pobūdžio darbus, pritaikyti Atlygintinų paslaugų sutartyje panašiams darbams nustatyti įkainiai	11
3.2. Taikyti valdiklių matavimo įkainiai ne visais atvejais suderinti pagal Sutarties sąlygas	12
4. Apšvietimo tinklo objektuose užbaigti modernizavimo darbai didino Bendrovei perduoto turto vertę	13
5. Nereglamentuotos numatomų modernizuoti šviestuvų, sumontuotų ant Bendrovei nepriklausančių kontaktinio tinklo atramų naudojimo sąlygos	14
PRIEDAI	
1 priedas. Santrumpos ir sąvokos	16
2 priedas. Audito apimtis ir metodai	17

SANTRAUKA

Audito tikslas ir apimtis

Vadovaudamiesi Vilniaus miesto savivaldybės kontrolieriaus pavedimu¹, atlikome teisėtumo auditą uždarojoje akcinėje bendrovėje „Vilniaus apšvietimas“, toliau tekste - Bendrovė.

Audito tikslas – patikrinti lėšų panaudojimą Vilniaus gatvių apšvietimo elektros tinklų modernizavimo projektui įgyvendinti. Audito metu susipažinome su siektiniais projekto tikslais, uždaviniais ir jų sprendimo būdais, projekto įgyvendinimo valdymu, eiga, finansavimo šaltiniais, problematika.

Vertinome Bendrovės parengtas modernizuojamo turto valdymą, apskaitą ir kontrolę reglamentuojančias tvarkas ir taikomas kontrolės priemones, lėšų naudojimo numatytiems tikslams pasiekti pagrįstumą.

Audituojamas laikotarpis - 2019 m. – 2020 m. I pusmetis.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus, tarptautinius audito standartus ir pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2-ame audito ataskaitos priede.

Pagrindiniai audito rezultatai

Išanalizavę ir įvertinę audito metu gautą informaciją ir dokumentus, teikiame šiuos su tinklo modernizavimo problematika susijusius pastebėjimus:

1. Suderinus su Savivaldybės administracijos Infrastruktūros skyriumi ir patikslinus šviestuvų keitimo ir maitinimo punktų atnaujinimo planus, gatvių apšvietimo tinklo modernizavimą numatoma baigti 2021 metais. (1., psl.8)

2. Įpusėjus modernizavimo projekto įgyvendinimui, bendra darbų, atliktų modernizuojant gatvių apšvietimo tinklą vertė nuo projekto įgyvendinimo pradžios sudarė 10 336 444,67 Eur (be PVM) arba 48 % Savivaldybės tarybos nustatyto neviršytino modernizavimo sąnaudų limito. Per pusantų metų projekto vykdymo laikotarpį pakeista 49,1 % suplanuoto pakeisti šviestuvų kiekio, 38,7 % - atramų vnt. kiekio, 45,7 % - maitinimo punktų kiekio, 89,2% suplanuotų pakeisti tinklo ruožo kabelio km. (2., psl. 8-9)

3. Iki 2020 metų pradžios Bendrovės naudojamoje apskaitos programoje nebuvo galimybės atskirti išlaidų, patiriamų atliekant tinklo modernizavimo ir einamuosius, pagrindinei veiklai

¹ Vilniaus miesto savivaldybės kontrolieriaus 2020 m. liepos 2 d. pavedimas Nr. R-02-9 „Dėl UAB „Vilniaus apšvietimas“ audito“

priskiriamus darbus, problema išspręsta atnaujinus buhalterinės apskaitos programą ir papildžius Apskaitos politiką. (2.1., psl. 10-11)

4. Kai kuriais atvejais už atliktus kito pobūdžio modernizavimo darbus buvo pritaikyti panašiams darbams Sutartyje nustatyti įkainiai (3.1., psl.11-12)

5. Bendrovės taikyti įkainiai, apmokant už valdiklių montavimo darbus, atliktus 2020 metų sausio – birželio mėnesiais, nebuvo derinti pagal iš anksto suderintas atskiras sąmatas, tai neatitiko Atlygintinių paslaugų sutarties 1.2 punkto sąlygų (3.2., psl. 12-13)

6. Dėl apšvietimo tinklo objektuose pilnai užbaigtų modernizavimo darbų, Bendrovei perduoto turto vertė padidėjo 216 356, 67 Eur (4., psl.13)

7. Nereglamentuotos apšvietimo infrastruktūrai priskiriamų ir vykdančią modernizavimo projektą numatytų keisti šviestuvų, sumontuotų ant Bendrovei nepriklausančių atramų, naudojimo sąlygos. Siekiant aiškaus teisinio reglamentavimo eksploatuojant atnaujintus įrenginius ateityje, tikslinga šalių teises ir pareigas apibrėžti dvišaliu susitarimu (5., psl. 13-14).

Rekomendacijos

Savivaldybės administracijos direktoriui rekomenduojame:

Spręsti klausimą dėl troleibusų kontaktinio tinklo įrenginių (atramų) ant kurių sumontuoti gatvių apšvietimo šviestuvai, naudojimo UAB „Vilniaus apšvietimas“ įteisinimo.

Bendrovės direktoriui rekomenduojame:

1. Užtikrinti, kad darbų, kuriems Savivaldybės taryba nėra patvirtinusi kainų, įkainiai būtų nustatomi pagal teisės aktais patvirtintus normatyvus ir derinami Atlygintinių paslaugų ir darbų teikimo sutartyje nustatyta tvarka.

2. Siekiant aiškiai reglamentuoti Bendrovei priklausančių šviestuvų naudojimo sąlygas, inicijuoti dvišalės sutarties su UAB „Vilniaus viešasis transportas“ pasirašymą.

IŽANGA

Atlikdami auditą, teisėtumo požiūriu įvertinome, ar Vilniaus miesto gatvių apšvietimo elektros tinklų modernizavimas įgyvendinamas, vadovaujantis Bendrovės savininko sprendimais, Bendrovės valdymo organų patvirtintais projekto įgyvendinimo planais, susitarimais su investuotojais ir tiekėjais, ar lėšos naudojamos modernizavimo tikslams pasiekti.

Audituojamasis subjektas – UAB „Vilniaus apšvietimas“². Bendrovės steigėja ir savininkė, valdanti 100 proc. akcijų, yra Vilniaus miesto savivaldybė. Įstatinis Bendrovės kapitalas 2019 m. gruodžio 31 d. sudarė 22 595 300,70 Eur³, jis padalintas į 7 791 483 paprastasias vardines akcijas, vienos akcijos nominali vertė – 2,90 Eur.

Pagal įstatus⁴, Bendrovės veiklos tikslai ir ūkinės veiklos pobūdis – teikti viešąsias apšvietimo paslaugas Vilniaus mieste, įrengiant, eksploatuojant bei remontuojant Vilniaus miesto gatvių apšvietimo tinklo sistemą. Vilniaus miesto savivaldybės administracija yra pagrindinė Bendrovės užsakovė, pagal nustatytus įkainius įsipareigojusi⁵ pirkti jos atliekamus darbus ir paslaugas 15 metų. Pagrindinės Bendrovės teikiamos paslaugos: apšvietimo tinklo įrengimas, apšvietimo įrenginių priežiūra ir remontas, apšvietimo elektros tinklo techninės būklės vertinimas, išorės apšvietimo objektų projektavimas, renginių, švenčių aptarnavimas, atliekant elektros pajungimo, atjungimo darbus. Kita ūkinė veikla – elektros paskirstymas, pardavimas, elektros sistemų įrengimas, sandėliavimas ir saugojimas. Bendrovės veiklą koordinuoja Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Infrastruktūros skyrius.

Gatvių apšvietimo viešoji paslauga priskiriama⁶ savivaldybių funkcijoms, šios srities infrastruktūros plėtra ir modernizavimas siejamas su socialine - ekonomine nauda. Vilniaus miesto savivaldybei nuosavybės teise priklausantis gatvių apšvietimo elektros tinklų nekilnojamasis turtas su aukšto nusidėvėjimo lygmens apšvietimo tinklu ir apšvietimo įrenginiais, didžiąja dalimi nulėmė neekonomišką ir neefektyvą elektros energijos išteklių naudojimą, aukštą eksploatacijos sąnaudas ir iškelė poreikį pritaikius naujus technologinius ir valdymo sprendimus, atnaujinti esamą infrastruktūrą. Bendrovės valdybos posėdžiuose gatvių apšvietimo modernizavimo klausimai buvo svarstomi nuo 2016 metų – Valdyba vertino preliminarinius investicinio projekto pasiūlymus, investicijų poreikį,

² Bendrovės pavadinimas nuo 2018 m. lapkričio 14 d. pasikeitė iš UAB „Vilniaus gatvių apšvietimo elektros tinklai“ į UAB „Vilniaus apšvietimas“

³ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2017 m. birželio 28 d. sprendimu Nr. 1-1038 „Dėl UAB „Vilniaus gatvių apšvietimo elektros tinklai“ įstatinio kapitalo padidinimo“, kapitalas padidėjo 21 921 254 Eur Vilniaus gatvių apšvietimo elektros tinklų verte.

⁴ patvirtinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. gegužės 6 d. įsakymu Nr. 30-1049/19

⁵ vadovaujantis Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2018 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. 1-1863 „Dėl UAB „Grinda“, UAB „Vilniaus vystymo kompanija“, UAB „Vilniaus apšvietimas“, SĮ „Susisiekimo paslaugos“ ir VŠĮ „Vilniaus miesto parkai“ atliekamų darbų ir teikiamų paslaugų pirkimo.

⁶ vadovaujantis LR vietos savivaldos įstatymo 5 str. 2 d.

projekto įgyvendinimo alternatyvas, kitų institucijų teiktas išvadas ir pan. Modernizavimo projekto⁷ įgyvendinimo alternatyvas nagrinėjo ir Savivaldybėje sukurta Vilniaus gatvių apšvietimo elektros tinklų darbo grupė, pasirinkusi ir patvirtinusi projekto alternatyvą, numatančią esminį⁸ apšvietimo technologijos pakeitimą ir pasiūlusi jį svarstyti Savivaldybės taryboje.

Savivaldybės tarybos sprendimu⁹ siūlomas projektas buvo patvirtintas, jį pavesta įgyvendinti Bendrovei, nustatant, kad projekto organizavimo bei vykdymo kontrolės paslaugos bus teikiamos neatlygintinai, o atliekamų darbų ir paslaugų kainos skaičiuojamos pagal 2016 m. gruodžio 31 d. Atlygintinų paslaugų ir darbų teikimo sutartyje Nr. 29-350 numatytus įkainius¹⁰. Tuo pačiu Savivaldybės tarybos sprendimu Bendrovei leista paimti iki 21 640 000 Eur paskolą modernizavimo projekte numatytiems tikslams įgyvendinti ir pavesta neviršyti modernizavimo projekte numatytų modernizavimo darbų sąnaudų limito - 21 636 225 Eur. 2019 m. rugpjūčio mėn. Bendrovės valdyba pritarė¹¹ sutarties su atrinktu investuotoju - Europos investiciniu banku (toliau tekste – EIB), pasiūliusi finansuoti 100 proc. modernizavimo projekto vertės, pasirašymui. Sutartį dėl 21 640 000 Eur paskolos suteikimo Bendrovė su EIB pasirašė 2019 m. rugsėjo 10 d., joje numatyta, kad visa paskolos suma bus suteikta trimis išmokomis. Pirmąją paskolos dalį - 6 400 000 Eur į Bendrovės sąskaitą¹² EIB pervedė 2020 m. vasario 21 d., šios paskolos dalies (su fiksuotomis 0,38000 % palūkanomis – 146 766,30 Eur) galutinis gražinimo terminas numatytas 2031 metų vasario 21 d. Kiekvienos naujos paskolos dalies išmokėjimui su investuotoju bus sudaromas atskiras tos dalies išmokėjimo grafikas.

Pagrindiniai modernizavimo projekto (toliau tekste – MP) įgyvendinimo tikslai:

- Vilniaus miesto gatvių apšvietimo lygio ir kokybės padidinimas;
- išlaidų, skiriamų Vilniaus gatvių apšvietimui, mažėjimas (elektros energijos, reikalingos gatvių apšvietimui, taupymas vidutiniškai sudarytų 50 proc.);
- Nuotolinio gatvių apšvietimo elektros tinklų valdymo ir gedimų kontrolės sistemos įdiegimas;
- Aplinkos tausojimas.

⁷ Parengto vadovaujantis 2011 m. LR ūkio ministerijos atlikta Vilniaus miesto savivaldybės projekto „Vilniaus miesto gatvių apšvietimo tinklų renovacija ir eksploatavimas“ įgyvendinimo viešojo ir privataus sektorių partnerystės būdu galimybių studija

⁸ nereguliuojamų natrio ir metalų halogenų šviestuvų keitimas į LED technologijos, nusidėvėjusių oro kabelinių linijų į naujas kabelines linijas su metalinėmis atramomis, kitų apšvietimo įrenginių – maitinimo punktų, gėmių ir pan.

⁹ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2017 m. liepos 26 d. sprendimas Nr. 1-1057 „Dėl Vilniaus gatvių apšvietimo elektros tinklų modernizavimo“

¹⁰ patvirtinti nauja redakcija Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2018 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. 1-1863 „Dėl UAB „Grinda“, UAB „Vilniaus vystymo kompanija“, UAB „Vilniaus apšvietimas“, SĮ „Susisiekimo paslaugos“ ir VŠĮ „Vilniaus miesto parkai“ atliekamų darbų ir teikiamų paslaugų pirkimo.

¹¹ Bendrovės valdybos 2019 m. rugpjūčio 30 d. posėdžio protokolas Nr. VP-26

¹² Sąskaitos, esančios AB Šiaulių banke išrašas

Planuojami rezultatai, įgyvendinus gatvių apšvietimo MP (modernizavimą preliminariai planuota užbaigti 2018-2020 m. laikotarpiu):

1. 100 procentų pakeisti senos technologijos nereguliuojamus šviestuvus su natrio ir metalų halogenų lempomis į LED šviestuvus - iš viso 40 668vnt.;
2. Įdiegi vieningą valdymo ir kontrolės sistemą;
3. Pakeisti 5066 vnt. gėmbių, 5727 vnt. apšvietimo atramų, ne mažiau kaip 85 km eksploatuojamo tinklo ruožo kabelio.

Investiciniame projekte numatyta, kad pasiekus suplanuotus MP rezultatus, būtų užtikrinama efektyvi gatvių apšvietimo elektros tinklų eksploatacija, apšvietimo lygio valdymas, pažangesnių technologijų panaudojimas ir atitiktis nustatytiems aplinkosaugos, eismo saugumo reikalavimams.

AUDITO REZULTATAI

1. Pakoreguoti gatvių apšvietimo tinklo modernizavimo eigos planai

Savivaldybės tarybai savo sprendimu¹³ patvirtinus MP, buvo pritarta Bendrovės iki 21 640 000 Eur paskolos ėmimui (projektui finansuoti). 2017 metais Bendrovei pradėjus MP finansuotojo paiešką, finansinėms institucijoms buvo išsiųsti kvietimai teikti pasiūlymus. Preliminarius pasiūlymus pateikė dešimt finansinių institucijų, vėliau derybos pratęstos su penkiais geriausiai pasiūlymus pateikusiais bankais, vertintos bankų sąlygos ir reikalavimai. 2019 m. rugpjūčio mėn. Bendrovės valdyba pritarė¹⁴ sutarties su atrinktu investuotoju - Europos investiciniu banku (toliau tekste – EIB), pasiūliusiu finansuoti 100 proc. MP projekto vertės, pasirašymui. Sutartį dėl 21 640 000 Eur paskolos suteikimo Bendrovė su EIB pasirašė 2019 m. rugsėjo 10 d., joje numatyta, kad visa paskolos suma bus suteikta trimis išmokomis. Pirmąją paskolos dalį - 6 400 000 Eur į Bendrovės sąskaitą¹⁵ EIB pervedė 2020 m. vasario 21 d., šios paskolos dalies (su fiksuotomis 0,38000 % palūkanomis – 146 766,30 Eur) galutinis grąžinimo terminas numatytas 2031 metų vasario 21 d. Kiekvienai naujai paskolos daliai išmokėti su investuotoju bus sudaromas atskiras tos dalies išmokėjimo grafikas.

Gatvių apšvietimo tinklą, įgyvendinant MP, planuota modernizuoti per tris metus (pagal projektą veiklas buvo numatyta pradėti 2018 m. I ketv. ir baigti per 2020 metus). Realiai dėl ilgai trukusių projekto investuotojo atrankos procedūrų, kitų su projektu susijusių sprendimų priėmimo, apšvietimo tinklo modernizavimas pradėtas 2019 m. I ketvirtį (nors pirmieji šviestuvų ir maitinimo punktų atnaujinimo darbai prasidėjo 2018 m. gruodžio mėn.).

Atsižvelgiant į faktinę MP įgyvendinimo pradžią, prieš sutarties su EIB pasirašymą, tinklo modernizavimo eigoje numatyti šviestuvų keitimo ir maitinimo punktų atnaujinimo metiniai veiklų planai, suderinus su Savivaldybės administracijos Infrastruktūros skyriaus atsakingu asmeniu ir Bendrovės valdybos pirmininku, buvo patikslinti, modernizavimo projekto pabaigą nukeliant į 2021 metų pabaigą.

Išvada. Modernizavimo projekto įgyvendinimą, atlikus metinių veiklos planų patikslinimą, numatyta baigti 2021 metais.

2. Apšvietimo tinklui modernizuoti panaudotos lėšos, projekto eigoje atlikti modernizavimo darbai

Savivaldybės taryba, pavedusi Bendrovei vykdyti modernizavimo projektą, tuo pačiu sprendimu įpareigojo Bendrovę neviršyti MP numatytų modernizavimo darbų sąnaudų – 21 636 225 Eur limitu.

¹³ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2017 m. liepos 26 d. sprendimas Nr. 1-1057 „Dėl Vilniaus gatvių apšvietimo elektros tinklų modernizavimo“

¹⁴ Bendrovės valdybos 2019 m. rugpjūčio 30 d. posėdžio protokolas Nr. VP-26

¹⁵ Sąskaitos, esančios AB Šiaulių banke išrašo duomenimis

Pagal Bendrovės pateiktus lėšų panaudojimą pagrindžiančius Atliktų modernizavimo darbų tinkamumo eksploatuoti aktus¹⁶, nuo 2018 m. gruodžio mėn. iki 2020 m. birželio 30 d. bendra atliktų apšvietimo tinklo modernizavimo darbų vertė sudarė 10 336 444,67 Eur (be PVM), iš jų:

2018 m. atliktų darbų vertė sudarė 202 577,00 Eur (be PVM), 2019 m. - 4 523 845,27 Eur (be PVM), 2020 m. I pusmetį – 5 610 022,40 Eur (be PVM).

Iki pirmosios EIB suteiktos paskolos dalies - 6 400 000 Eur gavimo (2020 m. vasario 21 d.), modernizavimo darbams apmokėti, Bendrovė naudojo nuosavas (apyvartines) lėšas, kurių didžiąją dalį sudaro pajamos, gaunamos už Savivaldybei teikiamas šviesos taško priežiūros ir remonto paslaugas, (šių pajamų dalis bendroje iš Savivaldybės užsakymų gaunamų pajamų dalyje 2019 metais sudarė 79,2 % arba 6 268 116 Eur). Investuotojui sumokėjus pirmąją paskolos dalį, lėšos naudotos¹⁷ atsiskaityti su tiekėjais už modernizavimui reikalingų medžiagų (LED šviestuvų, šviestuvų stulpų su priedais, kabelių, gembų ir pan.) įsigijimus. Iki 2020 m. birželio 30 d., paskolos lėšomis medžiagų tiekėjams apmokėta 3 208 074,51 Eur, nepanaudota paskolos dalis tai pačiai datai sudarė 3 192 016, 92 Eur.

MP apimtyje buvo numatyta pakeisti 40 668 šviestuvus, 85 km kabelių, 5 727 vnt. atramų, 5066 gembes ir 499 maitinimo punktus, taip pat įdiegti vieningą gatvių apšvietimo nuotolinio valdymo ir kontrolės sistemą. MP įgyvendinimo trukmė apims 3 kalendorinius metus.

Pagal Bendrovės Valdybai rengiamą modernizavimo eigos ataskaitą, nuo projekto įgyvendinimo pradžios atlikta darbų, žr. lentelę:

	Šviestuvų	Atramų	MP*	KL, km
Iš viso reikia pakeisti pagal investicinį projektą	40668	5727	499	85
Iš viso pakeista	19961	2215	228	75,838
Liko pakeisti	20707	3512	271	9,162
Pakeista proc. nuo viso kiekio	49,1	38,7	45,7	89,2

*Maitinimo punktai

2019 m. buvo įsigyta¹⁸ gatvių apšvietimo nuotolinio valdymo ir kontrolės sistema, pirmoji valdymo spinta sumontuota tų pačių metų rugpjūčio mėnesį, šviestuvų valdikliai – spalio mėnesį.

Be aukščiau esančioje lentelėje nurodyto modernizuotino turto (vadovaujantis Finansavimo sutarties sąlygomis, numatyti kiekiai privalo būti atnaujinti per tris modernizavimo metus), Bendrovė

¹⁶ su Atliktų darbų detalizacijomis

¹⁷ Bendrovės sąskaitos Šiaulių banke išrašo 2020 m. birželio 30 d. duomenimis

¹⁸ pagal 2019 m. gegužės 6 d. pirkimo-pardavimo sutartį Nr. 55

su EIB sutarė, kad dėl lėšų sutaupymų po atliktų viešųjų pirkimų, projekto apimtys galėtų didėti, pakeičiant iki 150 km kabelių, iki 11 227 vnt. atramų, iki 10 556 vnt. gembių.

Bendrovė taip pat nurodė, kad atsiradus galimybei gauti lėšų iš Europos sąjungos fondų pagal priemonę „gatvių apšvietimo modernizavimas“ ir suderinusi su EIB, 2020 m. rugpjūčio mėnesį pateikė finansavimo paraišką papildomam gatvių apšvietimo tinklų su priklausiniais kiekiui modernizuoti II-ajame apšvietimo tinklo modernizavimo etape. Paraiškoje nurodyta projekto vertė – 3 852 576 Eur, prašoma finansavimo suma – 1 926 288 Eur).

Išvada. Įpusėjus modernizavimo projekto įgyvendinimui, bendra darbų, atliktų modernizuojant gatvių apšvietimo tinklą vertė nuo projekto įgyvendinimo pradžios sudarė 10 336 444,67 Eur (be PVM) arba 48 % Savivaldybės tarybos nustatyto neviršytino modernizavimo sąnaudų limito. Per pusantrų metų projekto vykdymo laikotarpį pakeista 49,1 % suplanuoto pakeisti šviestuvų kiekio, 38,7 % - atramų vnt. kiekio, 45,7 % - maitinimo punktų kiekio, 89,2% suplanuotų pakeisti tinklo ruožo kabelio km.

2.1. iki 2020 metų naudojamoje buhalterinės apskaitos programoje patiriamos išlaidos nebuvo skiriamos pagal „modernizavimo“ požymį

Pažymėtina, kad iki 2020 metų pradžios, apšvietimo tinklo modernizavimui priskiriamos išlaidos, Bendrovės naudojamoje buhalterinės apskaitos programoje negalėjo būti rūšiuojamos pagal „modernizavimo“ požymį. Šių išlaidų apskaita (pagal atliktų modernizavimo darbų užbaigimo aktus), buvo vedama rankiniu būdu, Excel programos pagalba.

Atsižvelgiant į tai, kad modernizuojant apšvietimo tinklą, atliekami iš esmės to paties pobūdžio darbai, už juos mokama pagal ta pačia sutartimi¹⁹ nustatytus įkainius, naudojamos tos pačios rūšies medžiagos, kaip ir atliekant einamuosius, pagrindinei veiklai priskiriamus darbus, už kuriuos Bendrovė gauna pajamas, kilo poreikis atnaujinti naudojamą programą (dėl tikslesnio modernizavimo sąnaudų registravimo apskaitoje) taip pat, atsižvelgiant į finansavimo sutartyje numatytą sąlygą kasmet investuotojo vertinimui teikti ataskaitas apie MP įgyvendinimui panaudotų lėšų tikslingumą. Patiriamų išlaidų suskirstymas pagal atliekamų darbų pobūdį, tapo galimu nuo 2020 m. sausio 1 d., Bendrovei įsigijus ir pradėjus naudoti ženkliai funkcionalesnę buhalterinės apskaitos programą „Stekas Plus“.

Vadovaujantis Bendrovės direktoriaus įsakymu²⁰, Apskaitos politika buvo papildyta nuostata už 2019 metus sukauptas modernizavimo sąnaudas iškelti į turto sąskaitą ir nuo 2020 m. sausio 1 d. modernizuojamam turtui nustatyti šią apskaitos tvarką - patirtas tiesiogines modernizavimo darbų išlaidas (sunaudotoms medžiagoms, reikalingoms MP įgyvendinimui ir darbus vykdančių tarnybų

¹⁹ 2019 m. sausio 9 d. Vilniaus gatvių apšvietimo sistemos eksploatavimo, statybos ir modernizavimo paslaugų teikimo sutartis Nr. 29-9/19 (1.2.16-TD2) Nr. 1/1, nauja redakcija, pakeitusi 2016 m. gruodžio 31 d. sutartį Nr. 29-350 (1.2.16-TD)

²⁰ Bendrovės direktoriaus 2019m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. V-78 „Dėl maitinimo punktų modernizavimo registravimo“

darbuotojų darbo užmokesčiui) kaupiti sąnaudų sąskaitose; kiekvieną mėnesį sukauptas sąnaudas iškelti į ilgalaikio turto sąskaitą „Statomas (gaminamas) ar rekonstruojamas ilgalaikis materialusis turtas“.

Išvada. Iki 2020 metų pradžios Bendrovės naudojamoje apskaitos programoje nebuvo galimybės atskirti išlaidų, patiriamų atliekant tinklo modernizavimo ir einamuosius, pagrindinei veiklai priskiriamus darbus, problema išspręsta atnaujinus buhalterinės apskaitos programą ir papildžius Apskaitos politiką.

3. Dėl įkainių darbams taikymo

Vadovaujantis Savivaldybės tarybos sprendimo²¹ 2 punkto nuostatomis, darbų ir paslaugų kainos Vilniaus gatvių apšvietimo elektros tinklų modernizavimo projekto įgyvendinimo metu, skaičiuojamos pagal Atlygintinių paslaugų ir darbų sutartyje²² (toliau tekste – Sutartis), numatytus įkainius. Sutarties priede reglamentuojančiame darbų ir paslaugų įkainius numatyta, kad Vilniaus apšvietimo įrenginių priežiūros ir remonto (statybos) atlygintinių paslaugų ir darbų, kuriems nėra Savivaldybės tarybos patvirtintų kainų, kaina nustatoma remiantis darbo, medžiagų bei mechanizmų sąnaudų statybose normatyvais ir statybos resursų vidutinėmis rinkos kainomis, registruotomis ir paskelbtomis valstybės įmonės Statybos produktų sertifikavimo centro. Su Savivaldybės administracija pasirašyta Sutartis galios iki 2033 m. gruodžio 31 d.

3.1. Apmokant už atliktus kito pobūdžio darbus, pritaikyti Sutartimi panašiams darbams nustatyti įkainiai

Audito metu nustatėme, kad pagal Atliktų modernizavimo darbų aktus (toliau tekste -Aktai), už kai kuriuos atliktus kitokio pobūdžio darbus Bendrovė apmokėjo, pritaikydama Sutartyje numatytus įkainius, pavyzdžiui:

- už „požeminės kabelio linijos su visais priklausiniais keitimą (be demontavimo, 1 km linijos su LED šviestuvais)“, nurodant, kad 1 km darbų įkainis - 42 399 Eur (be PVM). Sutartyje – toks įkainis numatytas už požeminės kabelio linijos su visais priklausiniais montavimą. Pagal 2019 m. balandžio - gegužės mėn. Aktus, už atliktus kabelio linijų keitimo darbus, apskaičiuota darbų kaina sudarė 148 057,30 Eur, iš jų: balandžio mėn. - 99 637,65 Eur (pakeista 2,350 km), gegužės mėn. – 48 419,65 Eur (pakeista 1,142 km);

- už „kabelio linijos su visais priklausiniais keitimą (be demontavimo, 1 km linijos su LED šviestuvais)“, nurodant, kad 1 km darbų įkainis - 19 995 Eur (be PVM). Sutartyje – toks įkainis numatytas už požeminės kabelio linijos (1 km) montavimą. Pagal 2019 m. gegužės - rugpjūčio mėn. Aktus, už atliktus kabelio linijos keitimo darbus, apskaičiuota darbų kaina iš viso sudarė 23 574,11 Eur, iš jų: gegužės mėnesį – 10 197,45 Eur (pakeista 0,510 km), birželio mėn. – 8 477,88 Eur (pakeista

²¹ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2017 m. liepos 26 d. sprendimas Nr. 1-1057 „Dėl Vilniaus gatvių apšvietimo elektros tinklų modernizavimo“

²² 2019 m. sausio 9 d. Vilniaus gatvių apšvietimo sistemos eksploatavimo, statybos ir modernizavimo paslaugų teikimo sutartis Nr. 29-9/19 (1.2.16-TD2) Nr. 1/1, nauja redakcija, pakeitusi 2016 m. gruodžio 31 d. sutartį Nr. 29-350 (1.2.16-TD)

0,424 km), liepos mėn. – 379,91 Eur (pakeista 0,019 km), rugpjūčio mėn. – 4 518,87 Eur (pakeista 0,226 km).

Pateikdama atsiliepimą į audito ataskaitos projektą²³, Bendrovė nurodė, kad atliko darbus, kurie ir yra įvardinti Sutartyje ir dėl to pritaikė atitinkamus įkainius, tačiau dėl darbų pobūdžio specifinėse vietose - (atkarpose)²⁴ ir EIB reikalavimo finansuoti modernizavimo darbus, taip pat dėl konkrečių atliktų darbų atskyrimo galimybės ateityje, Aktuose nurodė kitą darbų pobūdį.

Išvada. Kai kuriais atvejais už atliktus kito pobūdžio modernizavimo darbus buvo pritaikyti panašiams darbams Sutartyje nustatyti įkainiai.

3.2. *Taikyti valdiklių montavimo įkainiai ne visais atvejais suderinti pagal Sutarties sąlygas*

Audito metu nustatėme, kad Bendrovė, modernizuodama tinklą, atliko darbų, kurių įkainiai nebuvo numatyti Sutartimi, tokie darbai, vadovaujantis Sutarties 1.2 punkto sąlygomis, gali būti vykdomi pagal iš anksto suderintas atskiras sąmatas.

- Pagal Bendrovės pateiktus 2019 m. gruodžio, 2020 m. sausio, gegužės, birželio mėn. Aktus, atliekant „valdiklio montavimo su transporto išlaidomis darbus“ (šio pobūdžio darbų įkainiai nebuvo numatyti Sutartyje), buvo sumontuota 564 vnt.²⁵ valdiklių, taikytas 50,66 Eur už vnt. įkainis²⁶, iš viso darbų kaina sudarė 28 572,24 Eur;

- pagal 2019 m. gruodžio, 2020 m. sausio-birželio mėn. Aktus, atliekant Sutartyje nenumatytus „valdiklio montavimo be transporto išlaidų“ darbus, buvo sumontuota 4938 vnt.²⁷ valdiklių, taikytas įkainis – 45,52 Eur už vnt.), šių darbų kaina iš viso sudarė 200 196,96 Eur.

Minėto pobūdžio darbai atlikti pagal Bendrovės pateiktas su Savivaldybės administracijos Infrastruktūros skyriaus vyresnioju patarėju suderintas darbų už 2019 m. lapkričio mėnesį sąmatas²⁸ (sąmatos sudarytos pagal 2019 m. spalio mėn. kainas). Pažymėtina, kad ir vėliau (2020 m. sausio – birželio mėnesių laikotarpiu) vykdyti valdiklių montavimo darbai buvo apmokami pagal už 2019 m. lapkričio mėnesį sudarytas sąmatas suderintus įkainius. Tai neatitinka Sutarties 1.2 punkto nuostatų, kuriose numatyta, kad paslaugos ir darbai, nenumatyti sutartyje, gali būti teikiamos pagal iš anksto suderintas atskiras sąmatas.

²³ 2020 m. spalio 5 d. Nr. 313 „Dėl audito ataskaitos projekto „Lėšų, panaudotų Vilniaus gatvių apšvietimo elektros tinklams modernizuoti, vertinimas“

²⁴ Savanorių prospekto tinklo rekonstrukciją ir mažesnėmis apimtimis Grigiškėse bei Parko gatvėje

²⁵ 2019 m. gruodžio mėn. sumontuoti 45 vnt., 2020 m. sausio mėn. – 2 vnt., gegužės mėn. – 245 vnt. ir birželio mėn. – 272 vnt.

²⁶ Vadovaujantis Bendrovės direktoriaus 2019 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. V-73 „Dėl valdiklių montavimo įkainių nustatymo“

²⁷ 2019 m. gruodžio mėn. sumontuoti 797 vnt., 2020 m. sausio mėn. – 645 vnt., vasario mėn. – 895 vnt., kovo mėn. – 593 vnt., balandžio mėn. – 547 vnt., gegužės mėn. – 497 vnt. ir birželio mėn. – 424 vnt.

²⁸

²⁸ Sąmata Nr.1.2.69 ir Sąmata Nr. 1.2.70, sudarytos pagal 2019 m. spalio mėn. kainas

Išvada. Bendrovės taikyti įkainiai, apmokant už valdiklių montavimo darbus, atliktus 2020 metų sausio – birželio mėnesiais, nebuvo derinti pagal iš anksto suderintas atskiras sąmatas, tai neatitiko Atlygintųjų paslaugų sutarties 1.2 punkto sąlygų.

4. *Apšvietimo tinklo objektuose užbaigti modernizavimo darbai didino Bendrovei perduoto turto vertę*

Prieš pradėdant gatvių apšvietimo elektros tinklo atnaujinimą, Savivaldybės taryba savo sprendimu²⁹ kaip turtinį įnašą, didinantį įstatinį kapitalą³⁰, Bendrovei perdavė Savivaldybei nuosavybės teise priklausantį nekilnojamąjį turtą, kurio vertė perdavimo metu sudarė 21 921 254 Eur. Pasirašytame turto perdavimo – priėmimo akte³¹ nurodyta, kad perduodamą turtą sudaro 753 turto vienetai: maitinimo punktai, gatvių, parkų, pėsčiųjų takų apšvietimo linijos, kiti objektai. Bendrovės apskaitoje turtas buvo užregistruotas „Apšvietimo tinklo maitinimo punktų įsigijimo savikainos“ sąskaitoje. Iki modernizavimo pradžios buvusi maitinimo punktų vertė, pilnai modernizavus minėtą nekilnojamąjį turtą, perkainojama (didinama) pagal konkrečių maitinimo punktų su priklausiniais užbaigimo aktuose nurodytas sumas. Modernizuoto apšvietimo tinklo vertės pokytį Bendrovė apskaito atskiroje buhalterinėje sąskaitoje „Apšvietimo tinklo maitinimo punktų vertės pokytis dėl perkainojimo“. Vadovaujantis Bendrovės direktoriaus patvirtintos³² modernizuoto apšvietimo tinklo priėmimo eksploatuoti tvarkos sąlygomis, pagal kurias konkrečiame objekte 2019 m. – 2020 m. I pusmetį buvo užbaigti numatyti modernizavimo darbai, leidę pradėti eksploatuoti turtą, atitiko 20 pilnai užbaigtų ir eksploatuojamų maitinimo punktų su priklausiniais, šių objektų pradinės vertės pokytis (padidėjimas) sudarė 216 356, 67 Eur.

Išvada. Dėl apšvietimo tinklo objektuose pilnai užbaigtų modernizavimo darbų, Bendrovei perduoto turto vertė padidėjo 216 356, 67 Eur.

5. *Nereglamentuotos numatomų modernizuoti šviestuvų, sumontuotų ant Bendrovei nepriklausančių atramų, naudojimo sąlygos*

Modernizuojant gatvių apšvietimo elektros tinklą, MP apimtyje suplanuota pakeisti 4 055 vnt. šviestuvų, sumontuotų ant UAB „Vilniaus viešasis transportas“ naudojamų troleibusų kontaktinio tinklo įrenginių (atramų) - dėl šio tinklo atramų specifikos, keičiant šviestuvus, reikėtų keisti ir dalį netinkamų naudoti gėmių, kurios būtų gaminamos pagal specialų užsakymą). Kadangi tarp Bendrovės ir UAB „Vilniaus viešasis transportas“ nėra sudarytų dvišalių susitarimų, reguliuojančių minėtų bendrovių santykius, naudojant apšvietimo infrastruktūros turtą, stinga juridinio pagrindo MP numatytų veiklų, atnaujinant šviestuvus ir toliau juos eksploatuojant, vykdymui.

²⁹ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2017 m. birželio 28 d. sprendimas Nr. 1-1038 „Dėl UAB „Vilniaus gatvių apšvietimo elektros tinklai“ įstatinio kapitalo padidinimo“

³⁰ nuo 674 047 Eur iki 22 595 300,7 Eur

³¹ tarp Savivaldybės administracijos ir Bendrovės 2017 m. rugsėjo 08 d. NR. A-403-111/17

³² UAB „Vilniaus apšvietimas“ direktoriaus 2020 m. vasario 11 d. įsakymu Nr.V-18

Pažymėtina, kad dar 2015 metais, Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, Bendrovėje atlikusi patikrinimą, rekomendavo su UAB „Vilniaus viešasis transportas“ sudaryti dvišalę panaudos sutartį, reglamentuojančią kontaktinio tinklo įrenginių naudojimo sąlygas.

Atsiliepime į audito ataskaitos projektą, Bendrovė nurodė, kad pradedant 2016 metais, dėjo pastangas, siūlydama UAB „Vilniaus viešasis transportas“ pasirašyti panaudos sutartį, tačiau minėtos bendrovės vadovybė sutartį pasirašyti atsisakė, motyvuodama, kad kontaktinio tinklo atramos nėra jų valdomas objektas bei nurodė, kad ruošiasi kreiptis į Savivaldybės administraciją dėl santykių šio turto atžvilgiu sureguliuavimo. Pakartotinai į UAB „Vilniaus viešasis transportas“ Bendrovė kreipėsi ir 2020 metais, taip pat pridėdama parengtą sutarties projektą, tačiau ir šiuo atveju, gautas neigiamas atsakymas, nurodant, kad nėra aiškūs troleibusų kontaktinio tinklo atramų savininkas.

Pažymėtina, kad toks situacijos neapibrėžtumas neužtikrina Bendrovės teisių, MP apimtyje atnaujinus šviestuvus, tolimesnėje veikloje juos tinkamai eksploatuoti, prižiūrėti ir gauti naudą. Kadangi abiejų bendrovių savininkė yra Vilniaus miesto savivaldybė, teisinis subjektų santykių sureguliuavimas dėl tolesnio turto (atramų) naudojimo sąlygų galėtų būti sprendžiamas tarpininkaujant Savivaldybei.

Išvada. Nereglamentuotos apšvietimo infrastruktūrai priskiriamų ir vykdant modernizavimo projektą numatytų keisti šviestuvų, sumontuotų ant Bendrovei nepriklausančių atramų, naudojimo sąlygos. Siekiant aiškaus teisinio reglamentavimo eksploatuojant atnaujintus įrenginius ateityje, tikslinga šalių, teises ir pareigas apibrėžti dvišaliu susitarimu.

Vilniaus miesto savivaldybės kontrolės ir audito
tarnybos vyriausioji specialistė

Aušra Valentienė

teisininkas

Marius Gumbrevičius

Susipažinau:

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos
direktorius

Povilas Poderskis

UAB „Vilniaus apšvietimas“ direktorius

Sigitas Mocevičius

Finansų tarnybos vadovas

Andrius Deimantas

Santrumpos ir sąvokos

LR – Lietuvos Respublika

Savivaldybė – Vilniaus miesto savivaldybė

Uždaroji akcinė bendrovė – UAB

Modernizavimo projektas – MP

UAB „Vilniaus apšvietimas“ – Bendrovė

AB „Elektros skirstymo operatorius“ - ESO

Audito apimtis ir metodai

Audito tikslai: patikrinti lėšų panaudojimą Vilniaus gatvių apšvietimo elektros tinklų modernizavimo projektui įgyvendinti.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus³³, tarptautinius audito standartus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus.

Siekiant gauti pakankamus ir tinkamus įrodymus, vertinant gatvių apšvietimo tinklui modernizuoti panaudotas lėšas, jų pagrįstumą, audito įrodymai rinkti, taikant paklausimo, patikrinimo, perskaičiavimo, palyginimo procedūras, audito metu surinkti įrodymai audito nuomonei pareikšti.

Pagrindiniai audito duomenų rinkimo ir įrodymų vertinimo metodai	
Teisės aktai, vidaus norminiai aktai, Vilniaus miesto gatvių apšvietimo modernizavimo projektas (Vilnius, 2017 m.)	<u>Susipažinimas su norminiais, vidaus teisės aktais (audito planavimo etape), dokumentų peržiūra:</u> <ol style="list-style-type: none">1. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas (1994-07-07 Nr. I-533, 2008-10-01 24 įstatymo Nr. X-1722 redakcija);2. LR viešųjų pirkimų įstatymas (2017-05-02, X-327);3. Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimai: 2017 m. birželio 28 d. Nr. 1-1038 „Dėl UAB „Vilniaus gatvių apšvietimo elektros tinklai“ įstatinio kapitalo padidinimo“; 2017 m. liepos 26 d. Nr. 1-1057 „Dėl Vilniaus gatvių apšvietimo elektros tinklų modernizavimo“4. Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2018 m. gruodžio 19 d. sprendimas Nr. 1-1863 „Dėl UAB „Grinda“, UAB „Vilniaus apšvietimas“, SĮ „Susisiekimo paslaugos“ ir VšĮ „Vilniaus miesto parkai“ atliekamų darbų ir teikiamų paslaugų pirkimo“, 2019 m. sausio 9 d. Vilniaus gatvių apšvietimo, statybos ir modernizavimo paslaugų teikimo sutartis Nr. 29-9/19(1.2.16-TD2) (įkainiai);5. Bendrovės valdybos 2016-2020 m. valdybos posėdžių, susijusių su gatvių apšvietimo elektros tinklų modernizacija, posėdžių protokolai;6. 2019 m. rugsėjo 10 d. sutartis su Europos investiciniu banku (finansuojančiu 100 proc, MP vertės);7. Bendrovės direktoriaus 2020-02-11 įsakymu Nr. V-18 patvirtinta UAB „Vilniaus apšvietimas“ modernizuoto tinklo priėmimo eksploatuoti tvarka“.

³³ LR valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl Valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“

Susipažinta su audituojamuoju subjektu ir jo aplinka	Susipažinta su Bendrovės veiklos reglamentavimu, veiklos sritimis ir pobūdžiu, valdymo organų sprendimais, MP įgyvendinimo planavimu ir organizavimu - metiniais, ketvirtiniais veiklos planais, numatytomis atsiskaitymo už veiklos rezultatus formomis, finansavimo šaltiniais. Susipažinta su Bendrovės organizacine struktūra, padalinių funkcijomis. Vertintos Bendrovėje parengtos ir taikomos kontrolės priemonės – vidaus tvarkos, procedūros, projektą administruojančių asmenų funkcijos (įgaliojimai patvirtinti Bendrovės direktoriaus įsakymais).
Audito sritis	<p>Lėšų panaudojimo pagrįstumas Vilniaus miesto gatvių apšvietimo sistemos modernizavimui vertinimas – laikotarpiu nuo projekto įgyvendinimo pradžios (2018 m. gruodis – 2020 m. birželio 30 d.); atitiktis patvirtinto MP vykdymo plane numatytam veiklų grafikui.</p> <p>Audito įrodymams rinkti naudoti visi lėšų naudojimą grindžiantys Bendrovės pateikti minėto laikotarpio Atliktų modernizavimo darbų tinkamumo eksploatuoti aktai (su priedais – darbų, paslaugų detalizacijomis), Modernizuoto MP su priklausiniais užbaigimo aktai, Bendrovės viešųjų pirkimų būdu projekto reikmėms vykdyti medžiagų (LED šviestuvų, atramų, gembų) įsigijimai.</p> <p>Vertinimo kriterijai – Tiekėjų pateiktos sąskaitos faktūros, su tiekėjais sudarytų sutarčių sąlygos, darbų, paslaugų kainos, jų atitiktis Vidaus sandorio sutartimi numatytiems darbų, paslaugų įkainiams;</p> <p>Bendrovės Valdybos patvirtinti apšvietimo modernizavimui numatytų pirkimų planai – terminai, apimtys, kiekiai, preliminarios vertės.</p>
Audito apimties apribojimai	Nebuvo, (projekto eiga tęstinė)